

PRAKSISOVERSIGT · KLAGENÆVNET FOR UDBUD

Praksisoversigt over ukonditionsmæssige tilbud, forbehold og mindstekrav

Klagenævnet for Udbuds praksis om afvisning af tilbud, forbehold over for grundlæggende elementer og grænserne for berigtigelse efter udbudslovens § 159, stk. 5

Version 2 · Opdateret 8. sep. 2026 · 64 afgørelser · 2000-2026

[Læs online](#)

INTRODUKTION

Denne praksisoversigt kortlægger Klagenævnet for Udbuds praksis om, hvornår et tilbud er ukonditionsmæssigt og skal afvises – og hvornår ordregiver undtagelsesvis må lade tilbudsgiveren berigtige. Retsgrundlaget er ligebehandlings- og gennemsigtighedsprincippet i [udbudsloven § 2](#) sammenholdt med verifikationspligten i [§ 159, stk. 2](#), kontrolpligten i [stk. 3](#), berigtigelsesadgangen i [stk. 5](#) og afskæringsreglen i [stk. 6](#). Klagenævnet for Udbud anlægger en streng linje: et forbehold over for et mindstekrav eller et andet grundlæggende element gør tilbuddet ukonditionsmæssigt, tilbudsgiveren bærer selv risikoen for enhver uklarhed i sit eget tilbud, og manglende opfyldelse af et mindstekrav kan ikke reparerer efter tilbudsfristen. Praksislinjen er bekræftet af domstolene helt til Højesteret, der i **Sag 88/2010** (Kystdirektoratet) pålagde en ordregiver erstatningsansvar for netop at have antaget et tilbud med et grundlæggende forbehold.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01** Klagenævnet for Udbud kræver, at ordregiver afviser ethvert tilbud, der indeholder et forbehold over for et mindstekrav eller et andet grundlæggende element i udbudsmaterialet – afvisningen er en pligt, ikke en mulighed.
- 02** Klagenævnet for Udbud lægger afgørende vægt på, at tilbudsgiveren selv bærer risikoen for fejl, uklarheder og modstridende oplysninger i sit eget tilbud, herunder i frivilligt vedlagt standardmateriale og datablade.
- 03** Klagenævnet for Udbud afviser, at et generelt "ja" til et mindstekrav kan reparere teknisk dokumentation i samme tilbud, der viser det modsatte – modstriden udgør i sig selv et forbehold.
- 04** Klagenævnet for Udbud accepterer berigtigelse af åbenlyse, ubetydelige fejl (forkert adressat, forkert mængdeangivelse, manglende datering, forkert filformat), men aldrig af tilbudslistens kerneindhold.
- 05** Manglende dokumentation for et MINDSTEKRAV kan hverken suppleres eller fuldstændiggøres efter tilbudsfristen – det ville svare til et nyt tilbud og er derfor udelukket.

- 06** Indlevering af en forkert eller ulæselig tilbudsliste sidestilles med, at tilbudslisten slet ikke er indleveret, og kan ikke berigtiges.
- 07** Efter udbudsloven § 159, stk. 5, har ordregiver en RET, men ikke en PLIGT, til at indhente supplerende oplysninger; pligten indtræder kun ved åbenlyse fejl, der er lette at berigtige.
- 08** Har ordregiver selv skrevet i udbudsmaterialet, at en konkret mangel medfører afvisning, er ordregiver efter § 159, stk. 6, afskåret fra at lade fejlen berigtige – ordregiver er bundet af sine egne regler.
- 09** Klagenævnet for Udbud kræver, at verifikationen efter § 159, stk. 2, sker FØR tildelingsbeslutningen – efterfølgende indhentning af manglende referencer helbreder ikke fejlen.
- 10** Ordregiver har ingen generel undersøgelsespligt og må som udgangspunkt lægge tilbudsgiverens egen bekræftelse til grund; kontrolpligten efter § 159, stk. 3, og § 164, stk. 2, udløses kun ved konkret, objektivt begrundet tvivl.
- 11** Forbehold, der ikke vedrører grundlæggende elementer, SKAL prissættes – og prissætningen skal dække den maksimale økonomiske risiko, ikke et sandsynlighedsvægtet gennemsnit.
- 12** Klagenævnet for Udbud afviser mindstekrav, der er så skønspregede og subjektive, at det ikke objektivt kan konstateres, om de er opfyldt – sådanne krav hører hjemme i den kvalitative evaluering.
- 13** Ændring af et mindstekrav undervejs i proceduren er som klart udgangspunkt en ændring af et grundlæggende element, og bevisbyrden for det modsatte påhviler ordregiver.
- 14** Klagers eget ukonditionsmæssige tilbud afskærer erstatning, fordi årsagsforbindelsen mellem ordregivers fejl og klagers tab da mangler.
- 15** Ordregiver må ikke inddrage sit forudgående kendskab til en tilbudsgiver til dennes fordel, når oplysningerne ikke fremgår af selve tilbuddet.

Retsgrundlaget: § 159 som omdrejningspunkt for § 1 konditionsmæssighedsvurderingen

Konditionsmæssighedsvurderingen hviler ikke på én bestemmelse, men på et samspil mellem principperne og procedurereglerne i udbudsloven.

Udbudsloven § 2, stk. 1 forpligter ordregiver til at overholde principperne om ligebehandling, gennemsigtighed og proportionalitet. Det er dette princip Klagenævnet for Udbud gennemgående henviser til, når et tilbud med forbehold over for et mindstekrav antages eller afvises – pligten til at afvise et ukonditionsmæssigt tilbud er en direkte konsekvens af ligebehandlingsprincippet, ikke af en selvstændig afvisningshjemmel.

Udbudsloven § 159, stk. 2 er verifikationsbestemmelsen:

En ordregiver kan alene tildele kontrakten, hvis ordregiveren har verificeret, at tilbuddet opfylder de krav, der er fastsat i udbudsbekendtgørelsen og i det øvrige udbudsmateriale.

§ 159, stk. 3 pålægger ordregiver at foretage »en effektiv kontrol af oplysningerne og dokumentationen« – men kun i tvivlstilfælde. Den parallelle bestemmelse for tilbudsevalueringen findes i § 164, stk. 2.

§ 159, stk. 5 er berigtigelsesbestemmelsen. Ordregiver kan anmode om at få tilbuddet suppleret, præciseret eller fuldstændiggjort, når det er ufuldstændigt eller fejlbehæftet – men med den udtrykkelige begrænsning:

Anmodningen må ikke føre til, at ansøgeren eller tilbudsgiveren fremsætter en ny ansøgning eller et nyt tilbud.

§ 159, stk. 6 afskærer berigtigelse helt, når ordregiver selv har skrevet i udbudsmaterialet, at en konkret fejl medfører afvisning.

Forarbejderne til § 159 (lovforslag nr. L 19 af 7. oktober 2015) er usædvanligt detaljerede og styrer nævnets praksis direkte. Om stk. 5 hedder det, at bestemmelsen er »en kodificering af blandt andet EU-domstolens retspraksis, herunder afgørelse af 10. oktober 2013 Ministeriet for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelser mod Manova A/S, C-336/12«, og at ordregiver ikke er forpligtet til at anmode om supplerung. Bemærkningerne opregner de tilladte eksempler: en manglende årsrapport, en manglende datering eller underskrift, »for få indsendte eksemplarer eller indsendelse i et forkert format«. Om afgrænsningen mod det nye tilbud anføres:

Det vil eksempelvis ikke betragtes som en fremsættelse af et nyt tilbud, hvis ansøgeren eller tilbudsgiveren efter anmodning, indsender relevante oplysninger, hvis det objektivt kan konstateres, at de relevante oplysninger forelå på tidspunktet for ansøgnings- eller tilbudsfristens udløb.

Og om mindstekrav specifikt:

Hvis ordregiver har fastsat kravet om indsendelse af specifik dokumentation som et mindstekrav, kan stk. 5 ikke benyttes til at indhente den manglende dokumentation eller supplere eller fuldstændiggøre den indsendte dokumentation, hvis det fremgår af udbudsmaterialet eller i øvrigt kan udledes af udbudsmaterialet, at manglende overholdelse af mindstekrav vil medføre afvisning.

Denne passus er den direkte kilde til den strenge mindstekravspraksis, der beskrives nedenfor. Der er pr. seneste konsolidering ingen vedtagne, ikke-konsoliderede ændringer af udbudsloven.

For bygge- og anlægsarbejder under tærsklen suppleres billedet af tilbudsloven. Bemærk her, at tilbudsloven § 7 a – indsat ved lov nr. 884 af 21. juni 2022 med virkning fra 1. juli 2022 – ikke handler om grundlæggende elementer, men om åbning af tilbud: tilbudsgivere »er berettiget til at blive bekendt med budsummer og eventuelle forbehold i umiddelbar tilknytning til åbningen«. Bestemmelsen er altså en gennemsigtighedsregel om forbehold, ikke en materiel afvisningsregel.

LOV

Tilbudsloven § 7a

Udbudsloven § 2, stk. 1

Udbudsloven § 159, stk. 2-6

Udbudsloven § 164, stk. 2

Klagenævnet for Udbuds prøvelseskompetence og § 2 prøvelsesintensitet

Klagenævnet for Udbud prøver **legaliteten** af ordregivers beslutninger, ikke deres hensigtsmæssighed.

Prøvelsesintensiteten falder i tre skarpt adskilte niveauer, og det er afgørende for udfaldet af en klage, hvilket niveau spørgsmålet placeres på.

1. Fuld prøvelse – konditionsmæssighed. Om et tilbud opfylder et mindstekrav er et retligt spørgsmål, som nævnet prøver fuldt ud. Nævnet fortolker selv udbudsmaterialets ordlyd, som da det i [21/05033](#) fastslog, at »pladefod« skulle forstås »ud fra en naturlig sproglig betydning som en flad genstand med ensartet tykkelse«, og i [21/04347](#) fortolkede kravet om overenskomstmæssig løn som gældende for den samlede, vægtede timepris pr. medarbejderkategori – ikke for hver enkelt timeprispost.

2. Begrænset prøvelse – kvalitativ evaluering. Ved evalueringen af kvalitative underkriterier har ordregiver et *vidt skøn*, som nævnet kun tilsidesætter ved åbenbart fejlskøn eller usaglighed. I [17/00374](#) og [21/05648](#) afviste nævnet at gå ind i det faglige skøn. Denne grænsedragning er praktisk vigtig: hvis et krav ikke er et mindstekrav, skal en mangelfuld besvarelse ikke føre til afvisning, men til lavere point – jf. [2008-0017582](#), hvor nævnet fastslog, at de kvalitative underkriterier ikke udgjorde mindstekrav.

3. Ingen kompetence. Nævnet kan ikke pålægge ordregiver at tildele klageren kontrakten ([22/17141](#)), kan ikke bringe en indgået kontrakt til ophør uden for reglerne om »uden virkning« ([17/00902](#)) og kan ikke behandle rent obligationsretlige krav som tilbudsvederlag ([17/00745](#)). I [2010-0021423](#) afviste nævnet endog en påstand om, at ordregiver var *berettiget* til at tage et tilbud i betragtning, med den begrundelse, at nævnet kun behandler klager over *overtrædelser* – ikke spørgsmål om ordregivers befojelser.

Endelig gælder et påstandsprincip: nævnet kan som udgangspunkt ikke inddrage forhold, ingen part har gjort gældende ([2015-95](#)) – dog med en officialbeføjelse i særlige tilfælde, jf. [2013-0034279](#), hvor nævnet fandt sig *bundet* af parternes fælles forståelse af, hvad der var et ufravigeligt mindstekrav.

LOV	Lov om Klagenævnet for Udbud § 13, stk. 1	Udbudsloven § 162, stk. 1	
PRAKSIS	Klagenævnet for Udbud · Klage over tildeling af kontrakt på kabelskabe: Vurdering af tilbuds konditionsmæssighed, begrundelse og dokumentation		03.02.2023
	Klagenævnet for Udbud · Afslag på opsættende virkning: Fejl i tilbudspris for stomiprodukter var ikke åbenbar for ordregiver		13.01.2023
	Klagenævnet for Udbud · Klage over udbud af rammeaftale om kontormøbler: Vurdering af mindstekrav, evalueringsmodel og begrundelsespligt		12.10.2022
	Klagenævnet for Udbud · Klage over evaluering og tildeling af kontrakt i udbud om affaldsindsamling på Bornholm		23.05.2022
	Klagenævnet for Udbud · Krav om overenskomstmæssig løn i udbudsmateriale var ikke et mindstekrav for hver enkelt timeprispost		28.02.2022
	Klagenævnet for Udbud · Afvisning af tilbud som ukonditionsmæssigt på grund af manglende opfyldelse af mindstekrav til responstid		10.04.2018
	Klagenævnet for Udbud · Afvisning af tilbud på grund af uklarhed om prissætning, der blev anset som et grundlæggende forbehold		29.09.2017
	Klagenævnet for Udbud · Klage over ændring af farvekrav i udbud af biler til hjemmeplejen		20.08.2015
	Klagenævnet for Udbud · Afvisning af erstatningskrav da klagers eget tilbud var ukonditionsmæssigt		07.05.2014
	Klagenævnet for Udbud · Afvisning af tilbud på grund af manglende erklæringer i konkurrencepræget dialog		06.04.2010
	Klagenævnet for Udbud · Afvisning af tilbud og vurdering af alternative tilbud på tilstandskrav i udbud om vejdrift		25.05.2009

§ 3 Forbehold over for grundlæggende elementer – afvisning er en pligt, ikke en mulighed

Et forbehold er en ensidig fravigelse fra udbudsmaterialet. Klagenævnet for Udbud sonder skarpt mellem forbehold over for *grundlæggende elementer* (som fører til obligatorisk afvisning) og andre forbehold (som skal prissættes).

Den klassiske illustration af, at afvisning er en **pligt**, er [20/11820](#). En entreprenør bød 9.695.550 kr. under forudsætning af, at tidsplanen blev forlænget med mindst en måned – og tilføjede selv, at der ellers skulle lægges 200.000 kr. til. Horsens Kommune antog tilbuddet til den lave pris. Nævnet fastslog, at et forbehold for tidsplanen vedrører et grundlæggende element, og at tilbudsgiverens egen prissætning af forbeholdet ikke gav kommunen ret til blot at lægge beløbet til entreprisens summen. Tildelingsbeslutningen blev annulleret.

Mønsteret er stabilt på tværs af årtier og kontraktstyper:

Sag	Forbeholdets genstand	Resultat
03-251.616	Standardforbehold om bygherrens sikkerhedsstillelse (AB 92 § 7) trods udtrykkeligt vilkår om det modsatte	Grundlæggende – afvisning var pligt
2008-0016663	Ret til at fakturere 80 % af ikke-leverede ydelser i strid med ufravigeligt faktureringsvilkår	Grundlæggende – afvisning berettiget
17/01810	Forbehold for etablering af udearealer i totalentreprise	Grundlæggende, da forbeholdet ikke kunne prissættes præcist nok
17/00902	Bemærkning om at priserne var »for information purposes only«	Grundlæggende – uklarhed om bindende prissætning
17/02037	Afregning af 300 kontroller efter timepris i strid med fast pris pr. kontrol	Grundlæggende – økonomisk risiko overført til ordregiver
17/00063	Forbehold om håndtering af forurenede jord	Grundlæggende – økonomisk risiko flyttet til bygherre
20/07225	»Split training schedule« i strid med mindstekrav om samlet uddannelsesperiode	Ukonditionsmæssigt

Den røde tråd er **risikoflytning**. I [17/02037](#) lagde nævnet vægt på, at forbeholdet »overførte en økonomisk risiko fra tilbudsgiver til ordregiver«, og i [17/00063](#) blev samme betragtning afgørende. Når risikofordelingen i kontrakten ændres, er elementet grundlæggende.

Et vigtigt modstykke: en bemærkning er ikke automatisk et forbehold. I [04-97.878](#) skelnede nævnet inden for samme tilbud: bemærkningen om, at rørplaceringen skulle *aftales med bygherren*, var ikke et forbehold, fordi der ikke var tale om en ensidig fravigelse – mens bemærkningen om at anvende skråboring »i størst muligt omfang« var et forbehold, fordi den gav tilbudsgiveren en ensidig ret til at fravige den foreskrevne metode. Tilsvarende fandt nævnet i [19/06304](#), at en undtagelse af nettopriser fra en tilbuds rabat ikke var et forbehold, fordi udbudsbetingelserne alligevel sikrede ordregiver den laveste pris.

Endelig: også et forbehold, der først opstår ved en for sen eller mangelfuld levering, rammer. I [18/08108](#) blev alle dele til vareprøverne afleveret inden fristen, men samlingen fortsatte bagefter – nævnet fandt, at kommunen var *forpligtet* til at afvise, da en accept reelt ville have givet tilbudsgiveren længere frist end de øvrige.

LOV	Tilbudsloven § 2, stk. 3	Udbudsloven § 2	
PRAKSIS	Klagenævnet for Udbud · Annullering af tildelingsbeslutning grundet ukonditionsmæssigt tilbud med forbehold for tidsplan		15.03.2021
	Klagenævnet for Udbud · Afvisning af tilbud som ukonditionsmæssigt på grund af forslag om opdelt uddannelsesplan i strid med mindstekrav		29.09.2020
	Klagenævnet for Udbud · Klage over tildeling af rammeaftale om legetøj afvist: Tilbud indeholdt ikke grundlæggende forbehold og udbudsmodel var lovlig		12.05.2020
	Klagenævnet for Udbud · Afvisning af tilbud grundet manglende overholdelse af tilbudsfrist for vareprøver		19.03.2019
	Klagenævnet for Udbud · Erstatning for ulovlig tildeling af kontrakt på grund af ukonditionsmæssigt tilbud		17.04.2018
	Klagenævnet for Udbud · Afvisning af opsættende virkning i udbudssag om billetkontrol trods sandsynligt grundlæggende forbehold i vindende tilbud		26.01.2018
	Klagenævnet for Udbud · Klage over udbud af svømmehal: Forbehold for udearealer anset for grundlæggende, men opsættende virkning nægtet		05.12.2017
	Klagenævnet for Udbud · Afvisning af tilbud på grund af uklarhed om prissætning, der blev anset som et grundlæggende forbehold		29.09.2017
	Klagenævnet for Udbud · Afvisning af tilbud som ukonditionsmæssigt på grund af forbehold mod betalingsbetingelser		18.09.2008
	Klagenævnet for Udbud · Afvisning af tilbud med forbehold om sikkerhedsstillelse var berettiget		30.08.2004
	Klagenævnet for Udbud · Klage over tildeling af fjernvarmeentreprise på baggrund af 'laveste pris', hvor en tidsmæssig fordel blev inddraget i vurderingen		13.05.2004

§ 4 Hvad Klagenævnet for Udbud lægger vægt på ved mindstekrav – modstrid mellem »ja« og dokumentation

Det mest markante og gentagne mønster i nævnets praksis er dette: **når tilbudsgiveren krydser »ja« til et mindstekrav, men den vedlagte tekniske dokumentation viser noget andet, er tilbuddet ukonditionsmæssigt.** Modstriden er i sig selv et forbehold, og »ja«-erklæringen redder ikke tilbuddet.

De centrale afgørelser:

- [19/08277](#) (Beredskabsstyrelsen/Scania): Scania havde svaret »Ja« til mindstekrav nr. 48 om tilkørselsvinkel, men den vedlagte tekniske dokumentation viste 11-12 grader mod de krævede minimum 13 grader efter DS/EN 1846. Nævnet fandt, at modstriden mellem erklæring og dokumentation udgjorde et forbehold, og annullerede tildelingen af rammeaftale 1.
- [22/14568](#) (REFA): Udbudsmaterialet krævede eksplicit, at »alt lys skal være LED lys«. Vinderen havde bekræftet at opfylde alle mindstekrav på tilbudslisten, men tilbød i et datablad halogen-tågeforlygter til de mindre renovationsbiler. REFA anførte, at tilbudslisten havde forrang og at der var tale om en åbenlys fejl i databladet. Nævnet afviste argumentet: der forelå et forbehold over for et teknisk mindstekrav, og da et mindstekrav er et grundlæggende element, var tildelingen i strid med [udbudsloven § 2](#).
- [17/00486](#) (snepløve): Tilbudsgiveren bekræftede i følgebrevet at opfylde alle krav, men de tekniske specifikationer beskrev plovbladet som et »ensektionsstålblad af kvalitetsstål«, hvor kravet var maksimalt 50 % stål. Nævnet lagde afgørende vægt på, at tilbudsgiveren bærer ansvaret for indholdet af sit tilbud, og at oprindelsen i en standardbrochure ikke ændrede noget.
-

[17/00485](#) (kombispredere): Samme tilbudsgiver, samme mekanisme – et frivilligt vedlagt salgsmateriale angav spreddebrede op til 10,5 m mod det krævede 12 m. Nævnet fastslog, at ordregiver er berettiget til at inddrage *alle* dele af det fremsendte tilbud, herunder frivilligt vedlagt materiale.

- [20/14138](#) (Vestdavit/FMI): Tilbudsgiveren havde svaret »Ja« til, at udstyr ikke måtte optage plads på hangardækket, men en af tilbudsgiverens egne tegninger viste entydigt det modsatte. Nævnet: risikoen for uklarheden påhviler tilbudsgiveren.

De faktorer, der gentagne gange afgør udfaldet, er:

- **Hvad står der faktisk i tilbuddets bilag?** Nævnet læser hele tilbudsmaterialet, ikke kun afkrydsningsskemaet.
- **Er der objektivt konstaterbar modstrid?** Hvis dokumentationen bare er tavs, men ikke modsigende, er tilbuddet konditionsmæssigt – jf. [19/05183](#), hvor frivilligt vedlagte, utilstrækkelige testrapporter *ikke* gjorde tilbuddet ukonditionsmæssigt, fordi udbudsmaterialet slet ikke krævede dokumentation for det pågældende mindstekrav.
- **Hvem bærer bevisbyrden for opfyldelsen?** Kræver udbudsmaterialet dokumentation, skal tilbudsgiveren *godtgøre* opfyldelsen. I [2013-0035512](#) og [2013-0035513](#) (høreapparater) var det ikke tilstrækkeligt at henvise til et produktblad, der ikke beskrev den påberåbte funktionalitet nærmere. Tilsvarende i [2014-9801-](#), hvor generelle oversigtsbilleder og reklamemateriale ikke opfyldte kravet om konkrete tegninger og levetidseftervisning, og i [2012-0032373](#), hvor testrapporter for andre modeller end det fremviste demoskab ikke var tilstrækkelige.
- **Vareprøver kan bruges til konditionsmæssighed – hvis materialet siger det.** I [19/03454](#) kunne regionerne afvise et tilbud, fordi bindebåndene på de indsendte operationskitler knækkede. Omvendt i [22/14551](#), hvor vareprøverne ifølge udbudsmaterialet kun skulle bruges til kvalitativ evaluering – og derfor ikke kunne bære en afvisning.

En særlig variant: også en *uklar besvarelse* kan blive fatal. I [2011-0024989](#) var mindstekravet skyggebooking for »ministre og delegerede«, mens tilbuddet lovede det for »specielle VIP deltagere« – nævnet fandt afvisningen berettiget, fordi besvarelsen fremstod som en fravigelse eller i hvert fald skabte betydelig usikkerhed, og risikoen herfor bar tilbudsgiveren.

LOV	Udbudsloven § 2	Udbudsloven § 159, stk. 3	
PRAKSIS	Klagenævnet for Udbud · Annulation af tildelingsbeslutning på grund af manglende verifikation af egnethed og manglende opfyldelse af mindstekrav til LED-lys		29.08.2023
	Klagenævnet for Udbud · Klage over tildeling af kontrakt på kabelskabe: Vurdering af tilbuds konditionsmæssighed, begrundelse og dokumentation		03.02.2023
	Klagenævnet for Udbud · Afvisning af tilbud på grund af modstridende oplysninger i tegning og manglende overholdelse af sprogkrav		30.03.2021
	Klagenævnet for Udbud · Klage over tekniske specifikationer i udbud af lastbilchassiser til Beredskabsstyrelsen		14.12.2020
	Klagenævnet for Udbud · Klage over tildeling af kontrakt på varmetæpper afvist trods mangelfuld dokumentation for mindstekrav		06.12.2019
	Klagenævnet for Udbud · Afvisning af tilbud på grund af vareprøvers manglende opfyldelse af mindstekrav til operationskitler		05.09.2019
	Klagenævnet for Udbud · Tilbagekaldelse af tildelingsbeslutning på grund af manglende opfyldelse af mindstekrav i tilbudsmateriale		28.09.2017

Klagenævnet for Udbud · Afvisning af tilbud på sneplove på grund af modstridende oplysninger i tilbudsmaterialet	18.09.2017
Klagenævnet for Udbud · Afvisning af tilbud som ukonditionsmæssigt på grund af manglende dokumentation	23.03.2015
Klagenævnet for Udbud · Afvisning af tilbud på høreapparater på grund af manglende dokumentation for teknisk mindstekrav	19.06.2014
Klagenævnet for Udbud · Afvisning af tilbud på høreapparater grundet manglende dokumentation for opfyldelse af tekniske mindstekrav	18.06.2014
Klagenævnet for Udbud · Afvisning af tilbud på stinkskabe som ukonditionsmæssigt på grund af manglende overholdelse af højde- og dokumentationskrav	11.12.2012
Klagenævnet for Udbud · Afvisning af tilbud som ukonditionsmæssige i udbud om tjenesteydelser til EU-formandskab	30.09.2011

§ 5 Berigtigelse efter § 159, stk. 5 – ret, ikke pligt, og grænsen mod det nye tilbud

[Udbudsloven § 159, stk. 5](#) er den mest omstridte bestemmelse på området. Klagenævnet for Udbud har udviklet en fast todelst test.

Første led: ordregiver har en RET, ikke en PLIGT. Dette blev udtrykt klart i [24/12196](#), hvor en el-installatør havde indsendt tre referencer, hvoraf ingen nåede mindstekravets 200.000 kr.:

Klagenævnet finder, at tilbuddet fra Røder & Mortensens Eftf. A/S ikke for Københavns Kommune fremstod som indeholdende en åbenlys fejl, der nemt kunne berigtiges med hensyn til angivelse af referencernes værdier. Herefter, og da ordregiveren efter udbudslovens § 159, stk. 5, har ret – men ikke pligt – til at indhente supplerende oplysninger, hvis der er indgivet et mangelfuldt eller fejlbehæftet tilbud, er det klagenævnets foreløbige vurdering, at Københavns Kommune ikke har overtrådt udbudsreglerne.

Pligten indtræder altså kun ved **åbenlys fejl, der er lette at berigtige** – en formulering nævnet henter direkte fra EU-Domstolens og Rettens praksis, herunder Rettens dom i sag T-195/08, *Antwerpse Bouwwerken*.

I [22/17141](#) havde en leverandør angivet priser pr. stk. i stedet for pr. gram, hvilket gav evalueringspriser op til seks gange konkurrenternes. Alligevel fandt nævnet ikke, at kommunen havde pligt til at reagere: markedet var præget af store prisudsving og usikker prisdannelse, og fejlen var derfor ikke *åbenbar*. Afgørelsen viser, at kravet om åbenbarhed vurderes ud fra ordregivers synsvinkel på evalueringstidspunktet – ikke ud fra, hvad der bagefter viser sig at være sket.

Andet led: berigtigelsen må ikke svare til et nyt tilbud. Her ligger den skarpeste grænse. [23/14833](#) (BKI Foods) er ledende. Tilbudsgiveren uploadede ved en fejl tilbudslisten fra et tidligere, annulleret udbud. Nævnet udtalte:

Berigtigelse af tilbuddet i form af indlevering af en korrekt tilbudsliste indebærer en ændring af tilbuddet af afgørende evalueringsmæssig betydning. Det adskiller sig dermed væsentligt fra den situation, hvor et tilbud berigtiges ved, at en tilbudsgiver efter tilbudsfristens udløb anmodes om at berigtige sit tilbud ved at fremsende dokumentation for referencer, manglende årsrapport eller ved at søge uklarheder afklaret eller udbedre formelle fejl.

Nævnet fastslog, at indsendelsen af den forkerte tilbudsliste **svarede til, at tilbudslisten slet ikke blev indleveret**, og at en efterfølgende fremsendelse ville udgøre et nyt tilbud, jf. Domstolens dom i sag C-387/14, *Esaprojekt*. Det gjorde ingen forskel, at metadata kunne dokumentere, at den korrekte liste var udfyldt før fristen:

Det er BKI som tilbudsgiver, der bærer risikoen for fejl og ufuldstændigheder i tilbuddet.

Linjen er siden gentaget og udbygget. I [26-03482](#) uploadede en tilbudsgiver tilbudslisten som PDF i stedet for Excel, hvorved kun én af seks delaftalers priser var synlig. Nævnet udtalte:

Da Mensk ikke inden for fristen for afgivelse af endeligt tilbud i overensstemmelse med udbudsbetingelserne indleverede oplysningerne vedrørende delaftalerne 1-5, der var helt centrale for tilbuddet, var Gribskov Kommune berettiget til at afvise tilbuddet vedrørende delaftalerne 1-5 som ukonditionsmæssigt (...). Kommunen var således ikke berettiget eller forpligtet til efter tilbudsfristens udløb at lade Mensk berigtige fejlen.

Det hjalp ikke, at en fuldstændig tilbudsliste var indleveret med det *indledende* tilbud – udbudsbetingelserne fastslog udtrykkeligt, at kun det endelige tilbud indgik i vurderingen. Samme mekanisme ramte i [25/05278](#), hvor uploadede referencedokumenter var tomme eller manglede filendelser.

Grænsen mellem tilladt og forbudt kan sammenfattes:

Tilladt berigtigelse	Forbudt – svarer til nyt tilbud
Manglende årsrapport eller ESPD-dokument	Manglende dokumentation for et <i>mindstekrav</i>
Manglende datering eller underskrift	Manglende eller forkert tilbudsliste
Forkert filformat, for få eksemplarer	Manglende priser for en delaftale
Åbenlys adressering til forkert kunde	Ændret teknisk løsning eller nye ydelsesforudsætninger
Åbenlys forkert mængdeangivelse	Nye referencer eller nye lokationer

Et godt eksempel på den tilladte side er netop [22/14568](#): selv om nævnet gav klageren medhold vedrørende LED-kravet, blev påstanden om, at tilbuddet var uanvendeligt fordi dokumentation var adresseret til en anden kunde og angav fem i stedet for fire biler, **ikke** taget til følge – det var åbenlyse, ubetydelige fejl. På samme måde godkendte nævnet i [2011-0025190](#) en forkert angivet vedståelsesfrist og referenceprisperiode, der stammede fra et tidligere annulleret udbud, som åbenbar fejlskrift – bl.a. fordi tilbudsgiveren havde underskrevet en tilbudsliste med de korrekte oplysninger og ikke havde markeret det som forbehold.

Endelig sætter [21/05648](#) rammen for lovlig afklaring efter fristen: ordregiver havde forinden identificeret og *kapitaliseret* de afvigelser, henvendelsen angik, så henvendelsen ikke kunne forbedre tilbuddet – den tjente alene til at afklare uklarheder og åbenlyse fejl. Modsat i [17/00745](#), hvor en tilbudsgiver efter fristen oplyste, at afgang i praksis kunne ske på 15 minutter mod tilbuddets 1 time – nævnet anså det for en ændring af tilbuddet, ikke en præcisering, og ordregiver var afskåret fra at tage det i betragtning.

LOV

[Udbudsloven § 2](#)
[Udbudsloven § 159, stk. 5](#)

PRAKSIS

Klagenævnet for Udbud · Afvisning af tilbud som ukonditionsmæssigt: Manglende priser i tilbudsliste efter PDF-fejl 31.08.2026

Klagenævnet for Udbud · Afvisning af prækvalifikationsansøgning grundet tekniske fejl i uploadede referencedokumenter og spørgsmålet om ordregivers pligt til berigtigelse 18.12.2025

Klagenævnet for Udbud · Afvisning af tilbud på grund af manglende opfyldelse af referencekrav 04.04.2025

Klagenævnet for Udbud · Afvisning af tilbud på grund af indlevering af forkert tilbudsliste 19.01.2024

Klagenævnet for Udbud · Annulation af tildelingsbeslutning på grund af manglende verifikation af egnethed og manglende opfyldelse af mindstekrav til LED-lys	29.08.2023
Klagenævnet for Udbud · Afslag på opsættende virkning: Fejl i tilbudspris for stomiprodukter var ikke åbenbar for ordregiver	13.01.2023
Klagenævnet for Udbud · Klage over evaluering og tildeling af kontrakt i udbud om affaldsindsamling på Bornholm	23.05.2022
Klagenævnet for Udbud · Afvisning af tilbud som ukonditionsmæssigt på grund af manglende opfyldelse af mindstekrav til responstid	10.04.2018
Klagenævnet for Udbud · Klage over udbud af rammeaftale om varme drikkevarer: Vurdering af tilbuds konditionsmæssighed	14.09.2012

§ 6 Mindstekrav kan ikke suppleres – og § 159, stk. 6 binder ordregiver til sine egne varsler

Hvor § 159, stk. 5, giver en ret, sætter mindstekravsdoktrinen og § 159, stk. 6 en absolut spærre.

Mindstekrav kan ikke suppleres. Ledende er [21/09803](#) (Ecolog). Københavns Kommune havde stillet mindstekrav om mindst én reference omfattende drift af minimum 40 lokationer og minimum 15.000 ugentlige podninger. Ecolog anførte i sit ESPD over 440.000 PCR-test ugentligt og 17 »recipients«, men ingen oplysning om 40 lokationer under én reference. Ecolog gjorde gældende, at der var tale om en sproglig misforståelse, og at kommunen burde have bedt om en præcisering. Nævnet afviste:

Afgørende var det, at det manglende krav var et mindstekrav. I sådanne tilfælde er en ordregiver hverken forpligtet eller berettiget til at anmode tilbudsgiveren om at eftersende dokumentation, da det ville svare til at fremsætte et nyt tilbud.

Bemærk dobbeltheden: ordregiver er hverken *forpligtet* eller *berettiget*. Dette er en skærpelse i forhold til den almindelige § 159, stk. 5-praksis, hvor spørgsmålet blot er, om ordregiver har en pligt.

§ 159, stk. 6 – ordregivers egne varsler binder. [25/04989](#) (nitrilhandsker) illustrerer det skarpt. Regionerne havde selv defineret krav nr. 27 om oplysninger om allergene stoffer, restindhold og detektionsgrænser som et *mindstekrav* med afvisning som sanktion. Vinderens tilbud manglede oplysningerne i det obligatoriske bilag 4, selv om nogle af dem fremgik af et vedlagt datablad. Regionerne påberåbte sig § 159, stk. 5. Nævnet fandt, at regionerne netop ved at betegne kravet som et minimumskrav for, at tilbuddet kunne tages i betragtning, havde sanktioneret manglen med afvisning – og at ordregiver derfor efter § 159, stk. 6 var **afskåret** fra at lade tilbuddet berigtige. Tildelingsbeslutningen blev annulleret.

Denne linje er forudsat allerede i forarbejderne: »Det påhviler således ordregiveren at overholde de regler, som denne selv har fastsat.« Omvendt bemærkes det i forarbejderne, at brugen af stk. 5 ikke er udelukket, hvis ordregiver alene har anført, at et dokument *skal* afleveres, uden at angive at overtrædelse medfører afvisning.

Praksis før udbudsloven pegede i samme retning. I [2010-0021423](#) fastslog nævnet, at den udvidede dialogadgang i en konkurrencepræget dialog ikke giver ordregiver ret til at se bort fra manglende overholdelse af krav udtrykkeligt formuleret som »pligtsmæssige oplysninger«. Og i [2011-0024941](#) ændrede det ikke noget, at bygherrerådgiveren *selv* havde bedt om den manglende ISO- og KMO-dokumentation efter fristen – tilbuddet var ukonditionsmæssigt allerede ved fristens udløb.

Ordregivers forudgående kendskab må ikke redde tilbudsgiveren. [24/12196](#) formulerer dette som et selvstændigt princip:

Det er en konsekvens heraf og af det almindelige ligebehandlingsprincip, at en ordregiver ikke kan inddrage tidligere erfaringer med en konkret tilbudsgiver til fordel for denne tilbudsgiver, hvis ikke der er konkret grundlag herfor i det indleverede tilbud.

Klageren havde argumenteret for, at Københavns Kommune som mangeårig kunde vidste, at virksomheden kunne løfte opgaver over 200.000 kr. Det var netop derfor, argumentet måtte afvises: fordele afledt af et hidtidigt samarbejde skal udlignes, ikke udnyttes.

LOV	Udbudsloven § 2	Udbudsloven § 159, stk. 5, 6	
PRAKSIS	Klagenævnet for Udbud · Delaftale om nitrilhandsker annulleret: Mangelfulde oplysninger om kemiske stoffer og allergener førte til ukonditionsmæssighed		03.02.2026
	Klagenævnet for Udbud · Afvisning af tilbud på grund af manglende opfyldelse af referencekrav		04.04.2025
	Klagenævnet for Udbud · Afvisning af tilbud grundet manglende dokumentation for mindstekrav til teknisk formåen		03.06.2022
	Klagenævnet for Udbud · Afvisning af tilbud på grund af manglende dokumentation efter tilbudsfristens udløb		22.09.2011
	Klagenævnet for Udbud · Afvisning af tilbud på grund af manglende erklæringer i konkurrencepræget dialog		06.04.2010

§ 7 Prissætning af ikke-grundlæggende forbehold

Vedrører et forbehold ikke et grundlæggende element, skal det derimod prissættes, så tilbuddene bliver sammenlignelige. Det er ordregivers pligt, ikke en valgmulighed.

I [03-245.287](#) havde alle tilbudsgivere bortset fra klageren taget standardforbehold om brand- og stormskadeforsikring samt vinterforanstaltninger. Ordregiverne argumenterede for, at det var branchepraksis at tage forbeholdene og frafalde dem ved kontraktindgåelsen. Nævnet afviste, at national branchepraksis kan tilsidesætte EU-udbudsreglerne, fandt at forbeholdene var reelle, men ikke grundlæggende – og fastslog, at ordregiver derfor havde **pligt** til sagligt og korrekt at prissætte dem.

Målestokken for prissætningen fastlagde nævnet i [2008-0017601](#). Københavns Kommune havde prissat et vinterforanstaltningsforbehold ud fra en 35 % sandsynlighed for hård vinter og nåede 100.000 kr. Nævnet fandt dette i strid med ligebehandlingsprincippet: prissætningen skal dække den **maksimale økonomiske risiko** for at sikre reel sammenlignelighed. Den korrekte prissætning var 240.000 kr.

En tredje regel: prissætningen må ikke bygge på oplysninger, tilbudsgiveren selv leverer efter tilbudsafgivelsen. I [17/01810](#) havde Tårnby Kommune prissat et forbehold for udearealer til 2,6 mio. kr. baseret på tilbudsgiverens eget indledende tilbud. Nævnet fandt, at kommunen ikke havde løftet bevisbyrden for, at forbeholdet kunne prissættes tilstrækkeligt præcist, og at fremgangsmåden ikke levede op til kravet om, at tilbudsgiveren ikke må opnå en fordel ved sit forbehold – hvorved forbeholdet blev grundlæggende.

Denne bevisbyrdefordeling er central: **det er ordregiver, der skal godtgøre, at et forbehold kan prissættes med den fornødne sikkerhed.** Kan det ikke, bliver forbeholdet grundlæggende, og tilbuddet skal afvises. Samme mekanisme afgjorde [17/02037](#), hvor Midttrafik havde forsøgt at kapitalisere et prisforbehold, og [23/14083](#), hvor FMI selv havde tilføjet en post til vinderens reservedelsliste og anslået værdi og levetid ud fra et tidligere

ikke-bindende tilbud. Nævnet fandt, at FMI ikke havde iværksat en procedure efter § 159, stk. 5, og derfor ikke var berettiget til at »reparere« tilbudet.

Den forvaltningsretlige ramme uden for udbudsloven peger samme vej. [Vejledning for bygherre](#) formulerer det klassisk:

Forbehold, som strider væsentligt mod udbudsgrundlaget og/eller ikke kan prissættes, medfører, at tilbuddet skal forkastes som ukonditionsmæssigt. Som en hovedregel kan bygherren gå ud fra, at forbehold vedrørende byggetid og vedrørende væsentlige juridiske bestemmelser i udbudsgrundlaget gør tilbuddet ukonditionsmæssigt.

Vejledningen tilføjer, at bygherren ikke må spørge en tilbudsgiver om prisen på et forbehold, »idet denne derved får lejlighed til at forbedre sit tilbud«, og at [forbehold om tiden ikke kan prissættes](#) og derfor altid medfører ukonditionsmæssighed – nøjagtigt den regel nævnet anvendte i [20/11820](#).

LOV	Udbudsloven § 2	Udbudsloven § 159, stk. 5	
PRAKSIS	Klagenævnet for Udbud · Afslag på opsættende virkning i sag om udbud af droner trods formodet ukonditionsmæssigt tilbud		22.02.2024
	Klagenævnet for Udbud · Annullering af tildelingsbeslutning grundet ukonditionsmæssigt tilbud med forbehold for tidsplan		15.03.2021
	Klagenævnet for Udbud · Afvisning af opsættende virkning i udbudssag om billetkontrol trods sandsynligt grundlæggende forbehold i vindende tilbud		26.01.2018
	Klagenævnet for Udbud · Klage over udbud af svømmehal: Forbehold for udearealer anset for grundlæggende, men opsættende virkning nægtet		05.12.2017
	Klagenævnet for Udbud · Klage over udbud af krydsombygning: Prissætning af forbehold, evalueringsmodel og gennemsigthed		26.08.2009
	Klagenævnet for Udbud · Klage over manglende prissætning af forbehold i udbud af vejanlæg		09.06.2004

§ 8 Ordregivers verifikations- og kontrolpligt – hvornår skal der graves dybere?

Klagenævnet for Udbud opererer med et klart udgangspunkt: **ordregiver har ingen generel undersøgelsespligt**. Forarbejderne til [§ 159, stk. 2](#) siger det direkte: »Der påhviler ikke ordregiveren en generel pligt til at undersøge rigtigheden af oplysningerne i de afgivne tilbud.«

Dette blev omsat i [17/00982](#), hvor en konkurrent påviste, at det tilbudte produkt ifølge tilbudsgiverens egen hjemmeside havde pH 3,0, mens mindstekravet krævede et *alkalisk* produkt. Nævnet fandt alligevel, at Furesø Kommune måtte lægge tilbudsgiverens bekræftelse til grund: en undersøgelsespligt opstår kun, hvis det ud fra *selve tilbuddet* er åbenbart, at oplysningerne er forkerte – og en konkurrents påstand skaber ikke i sig selv en pligt.

Samme linje i [24/09041](#), hvor en konkurrent fremlagde billeddokumentation for, at den vindende måtte have synlige samlinger i strid med mindstekravet om »helstøbt vandkant uden synlige samlinger«. Kommunen indhentede en redegørelse fra tilbudsgiveren og producenten og indgik kontrakt. Nævnet:

Klagenævnet finder på den baggrund, at der ikke er grundlag for at tilsidesætte Guldborgsund Kommunes skønsmæssige vurdering af, at der ikke skulle foretages yderligere kontrol af oplysningerne og dokumentationen i tilbuddet fra BBN Nordic ApS inden kontraktindgåelsen.

Og i [19/05183](#) konkluderede nævnet, at frivilligt vedlagte, standardstridige testrapporter hverken dokumenterede eller sandsynliggjorde, at bekræftelsen var forkert – og at der derfor ikke objektivt var skabt tvivl, som udløste kontrolpligten efter [§ 164, stk. 2](#).

Men udgangspunktet er ikke absolut. To situationer skærper pligten markant:

Verifikation af egnethed skal ske FØR tildeling. Dette er den mest kontante skærpelse. I [22/14568](#) havde REFA først efter kontraktindgåelsen – og først efter en henvendelse fra konkurrenten – indhentet oplysninger om den fjerde manglende reference. Nævnet konstaterede:

REFA har dermed handlet i strid med udbudslovens § 159, stk. 2, ved at tildele og efterfølgende indgå kontrakt med Hessel uden forinden tildelingen at verificere om Hessel opfyldte minimumskraverne til egnethed.

At oplysningerne var historiske og forelå før tilbudsfristen, kunne ikke reparere den manglende rettidige verifikation. Verifikationspligten skal ses i sammenhæng med [§ 151, stk. 1](#), hvorefter ordregiver *før* tildelingsbeslutningen skal kræve dokumentation af den påtænkte vinder.

Modstrid i tilbuddet udløser undersøgelsespligt. I [17/00485](#) havde Vejdirektoratet oprindeligt tildelt kontrakten, men efter en konkurrentklage genoptog man evalueringen. Nævnet fandt, at det frivilligt vedlagte bilag »utvivlsomt« skabte tvivl om mindstekravene, at Vejdirektoratet havde foretaget en effektiv kontrol som påkrævet efter [§ 159, stk. 3](#), og at betingelserne for at tilbagekalde tildelingsbeslutningen efter [§ 170, stk. 1](#) var opfyldt. Afgørelsen er det praktiske modstykke til [17/00982](#): når modstriden ligger *inde* i tilbudsmaterialet, må ordregiver undersøge; når den kun kan påvises ved kilder uden for tilbuddet, er der ingen pligt.

Endelig kan ordregiver ikke afvise et tilbud uden at kunne løfte bevisbyrden for ukonditionsmæssigheden. I [19/03311](#) afviste Ringkøbing-Skjern Kommune et tilbud som ukonditionsmæssigt bl.a. fordi de tilbudte hvide T-shirts var gennemsigtige. En udtalelse fra Teknologisk Institut viste, at de var teknisk identiske med vinderens. Nævnet fandt, at kommunen ikke havde løftet bevisbyrden for en relevant forskel, at afvisningen var i strid med ligebehandlingsprincippet, og annullerede tildelingen. Tilsvarende i [20/14138](#), hvor FMI fik medhold på ét afvisningsgrundlag, men ikke på et andet, fordi FMI ikke havde godtgjort, at uklarheden om pumpekraft skabte usikkerhed om opfyldelsen af noget mindstekrav.

LOV	Udbudsloven § 151, stk. 1	Udbudsloven § 159, stk. 2, 3	Udbudsloven § 164, stk. 2
	Udbudsloven § 170, stk. 1		
PRAKSIS	Klagenævnet for Udbud · Afvisning af opsættende virkning i sag om mindstekrav til måtter		17.10.2024
	Klagenævnet for Udbud · Annulation af tildelingsbeslutning på grund af manglende verifikation af egnethed og manglende opfyldelse af mindstekrav til LED-lys		29.08.2023
	Klagenævnet for Udbud · Afvisning af tilbud på grund af modstridende oplysninger i tegning og manglende overholdelse af sprogkrav		30.03.2021
	Klagenævnet for Udbud · Klage over afvisning af tilbud på vaskeløsning på grund af påstået manglende opfyldelse af mindstekrav		15.05.2020
	Klagenævnet for Udbud · Klage over tildeling af kontrakt på varmetæpper afvist trods mangelfuld dokumentation for mindstekrav		06.12.2019
	Klagenævnet for Udbud · Tilbagekaldelse af tildelingsbeslutning på grund af manglende opfyldelse af mindstekrav i tilbudsmateriale		28.09.2017
	Klagenævnet for Udbud · Manglende pligt til at efterprøve tilbudsgivers oplysninger om opfyldelse af mindstekrav		23.06.2017

Når mindstekravet selv er problemet – uegnede, uklare og ændrede mindstekrav

§ 9

Et mindstekrav kan kun bære en afvisning, hvis det er formuleret klart nok til, at det objektivt kan konstateres, om det er opfyldt. Klagenævnet for Udbud har flere gange tilsidesat afvisninger, fordi kravet ikke levede op til dette.

Uegnede, skønspregede mindstekrav. I [2008-0018021](#) fandt nævnet, at krav som at et produkt »skal kunne fjernes i ét stykke«, være »nem at fjerne« og »blød og fleksibel« var af »så udpræget skønsmæssig og subjektiv karakter«, at de var uegnede som grundlag for afvisning – de burde have indgået i kvalitetsevalueringen. Modsat i [19/03454](#), hvor mindstekravene om, at bindebånd ikke måtte rives af, og at kitlerne skulle være antistatiske, blev anset for tilstrækkeligt objektive – bl.a. fordi »antistatisk« var præciseret funktionelt i spørgsmål/svar-runden.

Uklare henvisninger bliver ikke til mindstekrav. I [2012-0032712](#) havde ordregiver henvist til Arbejdstilsynets vejledninger. Nævnet fandt, at henvisningen ikke var tilstrækkelig klar og præcis til at etablere vejledningernes anbefalinger som udbudsretlige mindstekrav – vejledningerne bruger »ca.«, »normalt« og intervaller, hvilket ikke udgør de klare og entydige krav, der er nødvendige for at afvise et tilbud. Samme resultat i [2011-0025190](#), hvor kravspecifikationens brug af »ca.« og »fx« betød, at pakningsstørrelserne ikke var faste krav.

Uklarhed må ikke komme tilbudsgiveren til skade. Dette er den vigtigste modvægt til den ellers strenge praksis. I [25/04970](#) havde Region Hovedstadens Akutberedskab afvist et tilbud, fordi løsningsbeskrivelsen oversteg 20 sider. Udbudsmaterialet brugte formuleringerne »bør maksimalt fylde« og »kan ikke forventes«. Nævnet fandt *fumus boni juris* for, at afvisningen var i strid med [§ 2](#): de bløde formuleringer skabte uklarhed om, hvorvidt kravet var bindende, og der var indicier for, at regionen under forhandlingerne havde signaleret en mindre streng håndhævelse. Tilsvarende i [24/09713](#), hvor en afvisning byggede på et uklart formuleret egnethedskrav om teknisk kapacitet – også her fandt nævnet *fumus boni juris*, og ordregiver annullerede efterfølgende selv tildelingsbeslutningen. Og i [2012-0032741](#) var afvisningen decideret ulovlig, fordi udbudsbekendtgørelsen slet ikke havde stillet krav om oplysninger om økonomisk eller teknisk kapacitet.

Ændring af mindstekrav undervejs. [23/03579](#) er ledende. Hørsholm Kommune lempede to mindstekrav mellem indledende og endeligt tilbud, hvorved den tilbudsgiver, der først var ukonditionsmæssig, blev konditionsmæssig – og omvendt. Nævnet understregede, at ændringer af mindstekrav som et **klart udgangspunkt** er en ændring af grundlæggende elementer, og at **bevisbyrden for det modsatte påhviler ordregiver**. Kommunen kunne ikke løfte den, og tildelingen blev annulleret. Modsat i [2015-95](#), hvor en fravigelse af farvekravet for de første 9 af 25 biler *efter* kontraktindgåelse ikke blev anset for væsentlig, fordi kravet fortsat gjaldt for flertallet.

Kravene må ikke være umulige. I [04-37.538](#) var det i strid med gennemsigtighedsprincippet at kræve, at glasfibercontainere skulle dokumenteres efter DS/EN 840-standarder, der er udviklet til plastbeholdere – kravet var umuligt at opfylde og påførte tilbudsgiverne unødige omkostninger.

LOV

Udbudsloven § 2

Udbudsloven § 164, stk. 1

PRAKSIS

Klagenævnet for Udbud · Afvisning af tilbud på grund af uklar sidetalsbegrænsning i udbudsmateriale

02.07.2025

Klagenævnet for Udbud · Annullering af tildelingsbeslutning på grund af ulovlig ændring af mindstekrav i udbud med forhandling

30.11.2023

Klagenævnet for Udbud · Afvisning af tilbud på grund af vareprøvers manglende opfyldelse af mindstekrav til operationskitler	05.09.2019
Klagenævnet for Udbud · Klage over ændring af farvekrav i udbud af biler til hjemmeplejen	20.08.2015
Klagenævnet for Udbud · Afvisning af klage over tildeling af rammeaftale om affaldsmateriel, da krav til håndgrebshøjde ikke var et udbudsretligt mindstekrav	04.03.2013
Klagenævnet for Udbud · Klage over udbud af rammeaftale om varme drikkevarer: Vurdering af tilbuds konditionsmæssighed	14.09.2012
Klagenævnet for Udbud · Uegnede minimumskrav og mangelfuld begrundelse i udbud af sårbehandlingsprodukter	06.08.2009
Klagenævnet for Udbud · Udbud af affaldsbeholdere: Strid om dokumentationskrav og ligebehandling	02.09.2004

Klagebehandling ved Klagenævnet for Udbud: frister, gebyr, opsættende virkning og sanktioner

§ 10

Klagenævnet for Udbuds afgørelser er **bindende** – nævnet kan annullere, suspendere, udstede påbud og pålægge økonomiske sanktioner, jf. [lov om Klagenævnet for Udbud § 13, stk. 1](#). Nævnet er dermed ikke et rådgivende organ som mange forbrugerklagenævn.

Klagefrister følger [§ 7](#) og er absolutte:

Klagetype	Frist
Ikke udvalgt ved prækvalifikation (EU-udbud)	20 kalenderdage fra dagen efter afsendelse af underretning med begrundelse
Øvrige klager over EU-udbud	45 kalenderdage efter offentliggørelse af bekendtgørelse om indgået kontrakt
Kontrakt under rammeaftale med genåbning / dynamisk indkøbssystem	30 kalenderdage
Rammeaftale	6 måneder
Tilbudsloven / udbudslovens §§ 191-192	45 kalenderdage; 20 dage ved prækvalifikation

Gebyr og omkostninger. Klagegebyret er 10.000 kr., jf. [bekendtgørelse om Klagenævnet for Udbud § 5](#). Efter [§ 9](#) tilbagebetales gebyret, hvis klageren får helt eller delvist medhold – eller hvis ordregiver annullerer udbuddet efter klagens modtagelse. Nævnet kan da også pålægge ordregiver at betale klagerens sagsomkostninger; i [22/14568](#) blev REFA pålagt 30.000 kr. Omvendt betaler den tabende klager: 20.000 kr. i [24/12196](#) og 15.000 kr. i [26-03482](#). Kendelserne offentliggøres, jf. [§ 11](#).

Opsættende virkning er i praksis det afgørende processuelle spørgsmål på dette område. Efter [§ 12, stk. 2](#) har en klage indgivet i standstill-perioden automatisk opsættende virkning, indtil nævnet har taget stilling. Nævnet anvender tre kumulative betingelser: (1) *fumus boni juris* – at klagen umiddelbart har noget på sig, (2) uopsættelighed – alvorlig og uoprettelig skade, og (3) en interesseafvejning. Er blot én ikke opfyldt, tillægges klagen ikke opsættende virkning.

Uopsættelighedskravet er den store barriere. Nævnet afviser gang på gang opsættende virkning, selv når *fumus boni juris* er opfyldt – fordi tabet kan erstattes økonomisk. Se [19/07926](#) (tilbud med IP 55 mod krævet IP 65 var klart ukonditionsmæssigt), [17/02037](#), [17/01810](#) og [25/04970](#). Mest udførligt i [23/14083](#):

På det foreløbigt foreliggende grundlag finder klagenævnet herefter, at klageren ikke har godtgjort, at en beslutning om ikke at tillægge klagen opsættende virkning vil indebære, at klageren vil lide en alvorlig, uoprettelig skade. Klagenævnet har herved navnlig lagt vægt på, at der ved alle udbud består en påregnelig kommerciel risiko for ikke at opnå kontrakten, og at der ikke er oplysninger, der sandsynliggør, at klagerens eventuelle tab som følge af den påståede overtrædelse ikke vil kunne godtgøres ved en økonomisk erstatning.

Nævnet overvejede her udtrykkeligt, om betingelsen kunne lempes efter princippet i **C-35/15 P(R), Vanbreda Risk & Benefits**, men fandt ikke grundlag herfor.

Delkendelser som endelige afgørelser. Et markant praktisk træk: fordi det ofte er delkendelsen om opsættende virkning, der reelt afgør sagen, tilbagekalder ordregiver ofte tildelingsbeslutningen eller annullerer udbuddet, hvorefter klagen trækkes tilbage – og delkendelsen står som nævnets endelige afgørelse. Det gælder bl.a. [23/14833](#), [23/14083](#), [24/09041](#) og [19/07926](#). Delkendelserne har derfor betydelig præjudikatværdi trods deres foreløbige karakter.

Præcedens inden for nævnet. Klagenævnet for Udbud citerer aktivt sine egne tidligere kendelser. I [26-03482](#) henviste ordregiver – og nævnet fulgte linjen – udtrykkeligt til [BKI Foods-kendelsen](#) samt til kendelserne i *Privathospitalet Mølholm mod Region Syddanmark* og *Jacobs Douwe Egberts mod Syddansk Universitet*. BKI Foods fremstår dermed som den ledende afgørelse om berigtigelse af tilbudsliste.

LOV	Lov om Klagenævnet for Udbud § 7	Lov om Klagenævnet for Udbud § 12, stk. 1, 2
	Lov om Klagenævnet for Udbud § 13, stk. 1	
PRAKSIS	Klagenævnet for Udbud · Afvisning af tilbud som ukonditions-mæssigt: Manglende priser i tilbudsliste efter PDF-fejl	31.08.2026
	Klagenævnet for Udbud · Afvisning af tilbud på grund af uklar sidetalsbegrænsning i udbudsmateriale	02.07.2025
	Klagenævnet for Udbud · Afvisning af tilbud på grund af manglende opfyldelse af referencekrav	04.04.2025
	Klagenævnet for Udbud · Afvisning af opsættende virkning i sag om mindstekrav til måtter	17.10.2024
	Klagenævnet for Udbud · Afslag på opsættende virkning i sag om udbud af droner trods formodet ukonditions-mæssigt tilbud	22.02.2024
	Klagenævnet for Udbud · Afvisning af tilbud på grund af indlevering af forkert tilbudsliste	19.01.2024
	Klagenævnet for Udbud · Annulation af tildelingsbeslutning på grund af manglende verifikation af egnethed og manglende opfyldelse af mindstekrav til LED-lys	29.08.2023
	Klagenævnet for Udbud · Afgørelse om opsættende virkning i udbudssag om spildevandsudstyr	27.11.2019
	Klagenævnet for Udbud · Afvisning af opsættende virkning i udbudssag om billetkontrol trods sandsynligt grundlæggende forbehold i vindende tilbud	26.01.2018
	Klagenævnet for Udbud · Klage over udbud af svømmehal: Forbehold for udearealer anset for grundlæggende, men opsættende virkning nægtet	05.12.2017

§ 11 Erstatning: klagers eget ukonditions-mæssige tilbud afskærer kravet

Efter [lov om Klagenævnet for Udbud § 14, stk. 1](#) kan nævnet pålægge ordregiver at betale erstatning. Her viser praksis et markant og retssikkerhedsmæssigt vigtigt mønster: **klagerens eget tilbud bliver ofte den afgørende faktor**, og ordregiver kan under erstatningssagen gøre gældende, at klagerens tilbud også skulle have været afvist – selv om det ikke blev prøvet i den oprindelige sag.

Eksemplerne er talrige og entydige:

Sag	Klagers tilbuds mangel	Resultat
02-137.810	Manglende side 24 af 24-siders tilbudsliste	Ingen årsagssammenhæng – frifindelse
2008-0016730	Egne forbehold for grundlæggende elementer	Frifindelse, også for negativ kontraktinteresse
2008-0017371	Manglende opfyldelse af tekniske minimumskrav	Frifindelse
2010-0021910	»45 arb. dage fra ordre« mod fast, ikke-forhandlingsbar afleveringsdato	Frifindelse
2013-0034279	Møbler tilbudt kun med push-åbning, ikke også med greb	Frifindelse

Samme mekanisme kan afskære annullationspåstanden. I [20/00105](#) konstaterede nævnet ganske vist, at FMI havde begået en pointfejl til vinderens fordel – men da klagerens eget tilbud var ukonditionsmæssigt (bredde varieret via indlægssåler i stedet for selve skoene), kunne fejlen ikke føre til annullation.

Når klagers tilbud holder, tilkendes erstatning. I [17/00063](#) forsøgte DSB at pege på tre påståede forbehold i klagerens tidsplan. Nævnet gennemgik dem enkeltvis, afviste dem – og bemærkede bl.a., at et krav om levering af produktionstegninger 15 arbejdsdage før arbejdets start var *umuligt* at opfylde, fordi fristen lå før tilbudsfristen. Erstatningen blev fastsat skønsmæssigt til 500.000 kr. Tilsvarende blev der tilkendt erstatning for positiv opfyldelsesinteresse i [23/10641](#) i forlængelse af REFA-kendelsen.

To gennemgående træk ved erstatningsudmålingen: nævnet fastsætter beløbet **skønsmæssigt**, og det er **klageren, der bærer bevisbyrden** for tabets størrelse – men usikkerhed fører til nedslag frem for til frifindelse, når ansvarsgrundlaget og årsagssammenhængen er på plads.

LOV	Lov om Klagenævnet for Udbud § 14, stk. 1	Tilbudsloven § 2, stk. 3
PRAKSIS	Klagenævnet for Udbud · Erstatning for positiv opfyldelsesinteresse efter ulovlig tildeling af kontrakt om renovationsbiler	14.02.2024
	Klagenævnet for Udbud · Klage over tildeling af rammeaftale om fodtøj afvist på grund af klagers eget ukonditionsmæssige tilbud	31.01.2020
	Klagenævnet for Udbud · Erstatning for ulovlig tildeling af kontrakt på grund af ukonditionsmæssigt tilbud	17.04.2018
	Klagenævnet for Udbud · Afvisning af erstatningskrav da klagers eget tilbud var ukonditionsmæssigt	07.05.2014
	Klagenævnet for Udbud · Afvisning af erstatningskrav på grund af manglende årsagssammenhæng, da klagers eget tilbud var ukonditionsmæssigt	18.10.2011
	Klagenævnet for Udbud · Erstatningskrav afvist på grund af manglende årsagssammenhæng, da klagers eget tilbud var ukonditionsmæssigt	09.01.2009
	Klagenævnet for Udbud · Afvisning af erstatningskrav på grund af ukonditionsmæssigt tilbud trods ordregivers udbudsfejl	24.03.2004

§ 12 Sammenhæng med domstolspraksis – Højesteret, landsret og byret

Klagenævnet for Udbuds kendelser kan indbringes for domstolene, og domstolene har på dette område **bekræftet og skærpet** nævnets linje snarere end korrigeret den.

Højesteret har taget stilling til kernespørgsmålet i **Sag 88/2010, Kystdirektoratet mod Montaneisen GmbH**, om minerydningen på Skallingen. Vinderen – Minegruppen – havde budt over 60 mio. kr. lavere end konkurrenten, men med et forbehold om, at prisen forudsatte, at det valgte detektionsudstyr kunne spore de eftersøgte genstande i de forudsatte dybder. Da opgaven var udbudt som en *resultatkontrakt*, hvor entreprenøren skulle bære metode- og materielrisikoen, flyttede forbeholdet risikoen tilbage til ordregiver. Højesteret fastslog:

Kystdirektoratet var derfor i medfør af artikel 2 i udbudsdirektivet forpligtet til at se bort fra Minegruppens tilbud.

Højesteret understregede, at forpligtelsen gælder, selv om ordregiver tidligere har orienteret markedet om en foreløbig tildeling. Dommen bekræfter dermed nævnets risikoflytningskriterium på øverste instansniveau – og går videre ved at fastslå, at overtrædelsen er **ansvarspådragende**. Om bevisbyrden for et alternativt hændelsesforløb udtalte Højesteret:

Højesteret finder, at det må påhvile Kystdirektoratet... at sandsynliggøre, at man, hvis Minegruppens tilbud var blevet afvist, ikke ville have antaget Montaneisens tilbud, men ville have annulleret udbuddet.

Da Kystdirektoratet ikke kunne løfte den bevisbyrde, blev der tilkendt erstatning for positiv opfyldelsesinteresse – skønsmæssigt 4 mio. kr.

Landsretten nåede samme resultat i **BS-2766/1996-VLR, IBF Nord m.fl. mod Aalborg Kommune**. Kommunen havde antaget et tilbud, der ikke var til stede ved tilbudsåbningen. Klagenævnet for Udbud havde fastslået overtrædelsen, og da kendelsen ikke var indbragt inden fristen, lagde landsretten den til grund. Landsretten fandt det godtgjort, at kommunen havde handlet ansvarspådragende, og at sagsøgerne – som de eneste konditionsmæssige bydende – ville have fået ordren:

Det bemærkes herved, at sagsøgte ikke har anført omstændigheder, som efter de valgte tildelingskriterier ville have udelukket sagsøgerne fra at komme i betragtning.

Der blev tilkendt 1,1 mio. kr. i positiv kontraktsinteresse.

Byretten har i **BS-6039/2023-SVE, Fynbus m.fl. mod vognmand**, stadfæstet nævnets erstatningskendelse i en sag om ulovlig ændring af et mindstekrav til vogntype 5 i flextrafikudbuddet FG6. Dommen viser samtidig, hvordan bevisbyrden falder ud i praksis: trafikelskaberne gjorde gældende, at klageren aldrig kunne have vundet, fordi hans vogn heller ikke opfyldte kravene. Retten udtalte:

Retten finder derfor, at Trafikelskaberne ikke ved en henvisning til skønserklæringen, har løftet bevisbyrden for, at den omhandlede Mercedes Sprinter ikke opfyldte det oprindelige mindstekrav.

Og fordi trafikelskaberne heller ikke havde belyst, om de mellemliggende tilbudsgivere havde egnede vogne, kom det dem processuelt til skade. Erstatningen på 600.000 kr. blev stadfæstet.

Samlet mønster: domstolene anvender samme materielle test som Klagenævnet for Udbud (grundlæggende element → obligatorisk afvisning), men lægger bevisbyrden for det kontrafaktiske forløb – »vi ville have annulleret udbuddet« eller »klageren kunne alligevel ikke have vundet« – på **ordregiver**. Det gør erstatningsansvaret reelt for ordregivere, der antager ukonditionsmæssige tilbud.

LOV

Lov om Klagenævnet for Udbud § 14, stk. 1

Udbudsloven § 2

PRAKSIS

Højesteret · Kystdirektoratets erstatningsansvar for overtrædelse af udbudsregler ved antagelse af tilbud med grundlæggende forbehold

15.06.2012

Landsretten · Erstatning for tabt fortjeneste ved overtrædelse af reglerne om offentligt udbud	14.03.2000
Byretten · Erstatning til vognmand efter ulovlig ændring af udbudsvilkår for garantikørsel	31.05.2024
Klagenævnet for Udbud · Erstatning for positiv opfyldelsesinteresse efter ulovlig tildeling af kontrakt om renovationsbiler	14.02.2024
Klagenævnet for Udbud · Annulation af tildelingsbeslutning på grund af manglende verifikation af egnethed og manglende opfyldelse af mindstekrav til LED-lys	29.08.2023

EU-retlig ramme: udbudsdirektivet og Domstolens

§ 13 berigtigelsespraksis

Hele § 159-komplekset gennemfører [udbudsdirektivet 2014/24/EU](#). Berigtigelsesadgangen svarer til [artikel 56, stk. 3](#), og ligebehandlings- og gennemsigtighedsprincippet til [artikel 18](#). Forarbejderne til [§ 159, stk. 5 og 6](#), angiver udtrykkeligt, at bestemmelserne kodificerer EU-Domstolens dom i sag C-336/12, *Manova*.

Domstolens dom i sag **C-131/16, Archus og Gama**, er den mest direkte parallel til nævnets praksis. En tilbudsgiver havde indsendt en fejlbehæftet teknisk prøve og bad om at måtte udskifte den efter fristen.

Domstolens fastslog:

Princippet om ligebehandling af erhvervsdrivende, som er fastsat i artikel 10 i direktiv 2004/17, skal fortolkes således, at det er til hinder for, at den ordregivende myndighed som led i en offentlig udbudsprocedure opfordrer en tilbudsgiver til at fremlægge erklæringer eller dokumenter, som skulle fremsendes i medfør af udbudsspecifikationerne, og som ikke blev fremsendt inden for den frist, der var fastsat for afgivelsen af tilbuddene.

Domstolens præciserede dog, at princippet ikke er til hinder for, at ordregiver opfordrer til at **præcisere** tilbuddet eller til at **berigtige en åbenbar materiel fejl** – forudsat at opfordringen rettes til alle tilbudsgivere i samme situation, at de behandles ens og rimeligt, og at berigtigelsen ikke kan sidestilles med afgivelsen af et nyt tilbud. Det er nøjagtigt den todelte test, Klagenævnet for Udbud anvender i [23/14833](#) og [26-03482](#).

Dommen har også en processuel side af betydning for danske klagesager: en tilbudsgiver, hvis eget tilbud er afvist, bevarer sin retlige interesse i at anfægte tildelingen til konkurrenten, fordi en udelukkelse af vinderen kan føre til annulation og et nyt udbud – og dermed genoplive klagerens chance. Det harmonerer med, at Klagenævnet for Udbud realitetsbehandler sådanne klager, selv om erstatningskravet efterfølgende falder på manglende årsagssammenhæng.

Domstolens har senest i sag **C-812/24, PreZero Portugal**, taget stilling til berigtigelse af et manglende ESPD for en støttende enhed efter [artikel 63 i udbudsdirektivet](#). Sagen ligger tæt op ad forarbejdernes udtalelse om, at ordregiver som udgangspunkt kan anmode om at få fremsendt et manglende ESPD efter fristen, fordi dokumentet kun er et foreløbigt bevis og ikke er byrdefuldt at udarbejde – en position der markant adskiller sig fra behandlingen af tilbudslistor og mindstekravsdokumentation.

I [23/14833](#) henviste nævnet desuden til Domstolens dom i sag **C-387/14, Esaprojekt**, præmis 41-42, som grundlag for, at en efterfølgende fremsendelse af tilbudslisten ville udgøre et nyt tilbud, og til Rettens dom i sag **T-195/08, Antwerpse Bouwwerken**, om den snævre pligt til berigtigelse ved åbenlyse fejl. Klageren påberåbte sig samtidig **T-211/02, Tideland Signal** – uden held.

LOV

Udbudsloven § 2

Udbudsloven § 159, stk. 5, 6

PRAKSIS

EU-Domstolen · Udnyttelse af datterselskabers kapacitet i offentlige udbud og berigtigelse af manglende udbudsdokumentation (ESPD)	22.01.2026
EU-Domstolen · Offentlige kontrakter: Ligebehandling ved berigtigelse af tilbud og klageinteresse ved udelukkelse af eneste konkurrent	10.05.2017
Klagenævnet for Udbud · Afvisning af tilbud som ukonditionsmæssigt: Manglende priser i tilbudsliste efter PDF-fejl	31.08.2026
Klagenævnet for Udbud · Afvisning af tilbud på grund af indlevering af forkert tilbudsliste	19.01.2024

§ 14 Sammenfatning: den praktiske test i fem trin

Klagenævnet for Udbuds praksis om ukonditionsmæssige tilbud kan sammenfattes i en femtrinstest, som både ordregivere og tilbudsgivere kan anvende operationelt.

Trin 1 – Er kravet overhovedet et mindstekrav? Kun klare, entydige og objektivt konstaterbare krav kan bære en afvisning. Skønsprægede formuleringer (2008-0018021), henvisninger til vejledninger med »ca.« og »normalt« (2012-0032712) og bløde ord som »bør« og »kan ikke forventes« (25/04970) rækker ikke. Er kravet ikke et mindstekrav, skal en mangelfuld besvarelse afspejles i pointgivningen, ikke i en afvisning.

Trin 2 – Foreligger der en afvigelse i selve tilbuddet? Nævnet læser hele tilbudsmaterialet, herunder frivilligt vedlagte datablade, brochurer og tegninger (17/00485, 17/00486). Et generelt »ja« ophæver ikke en modstridende teknisk specifikation (19/08277, 22/14568). Tilbudsgiveren bærer risikoen for enhver uklarhed i sit eget tilbud.

Trin 3 – Er afvigelsen grundlæggende? Det afgørende kriterium er risikoflytning: ændrer forbeholdet kontraktens risikofordeling, prissætningsmekanisme eller tidsplan, er det grundlæggende, og afvisning er en pligt (Sag 88/2010, 20/11820, 17/00063). Er den ikke grundlæggende, skal den prissættes til den maksimale økonomiske risiko (2008-0017601) – og kan den ikke prissættes med den fornødne sikkerhed, bliver den grundlæggende (17/01810).

Trin 4 – Kan manglen berigtiges? Nej, hvis den vedrører et mindstekrav (21/09803), tilbudslistens kerneindhold (23/14833, 26-03482) eller en fejl, ordregiver selv har varslet afvisning for efter § 159, stk. 6 (25/04989). Ja – men kun som en *ret*, ikke en pligt – hvis der er tale om formelle mangler og åbenlyse, ubetydelige fejl (22/14568, 2011-0025190). Pligten indtræder alene ved åbenlyse fejl, der er lette at berigtige (24/12196).

Trin 5 – Har ordregiver verificeret rettidigt? Verifikation af, at tilbuddet opfylder udbudsmaterialets krav og at tilbudsgiveren er egnet, skal ske **før** tildelingsbeslutningen, jf. § 159, stk. 2 og § 151, stk. 1. Efterfølgende reparation helbreder ikke fejlen (22/14568). Opdager ordregiver derimod en fejl inden kontraktindgåelsen, giver § 170, stk. 1 adgang til at tilbagekalde tildelingsbeslutningen og genoptage evalueringen (17/00485).

Processuelt gælder til sidst en advarsel til klageren: sagerne vindes sjældent på opsættende virkning, fordi uopsættelighedskravet næsten aldrig er opfyldt – og de vindes slet ikke på erstatningsstadiet, hvis klagerens eget tilbud viser sig ukonditionsmæssigt. Den grundigste gennemgang af eget tilbud er derfor det første, en klager bør foretage.

For beslægtede spørgsmål henvises til praksisoversigterne om [prækvalifikation og egnethed](#) og den generelle [udbudsret](#).

[Udbudsloven § 2, stk. 1](#)
[Udbudsloven § 151, stk. 1](#)
[Udbudsloven § 159, stk. 2-6](#)
[Udbudsloven § 170, stk. 1](#)

PRAKSIS	Højesteret · Kystdirektoratets erstatningsansvar for overtrædelse af udbudsregler ved antagelse af tilbud med grundlæggende forbehold	15.06.2012
	Klagenævnet for Udbud · Afvisning af tilbud som ukonditionsmæssigt: Manglende priser i tilbudsliste efter PDF-fejl	31.08.2026
	Klagenævnet for Udbud · Delaftale om nitrilhandsker annulleret: Mangelfulde oplysninger om kemiske stoffer og allergener førte til ukonditionsmæssighed	03.02.2026
	Klagenævnet for Udbud · Afvisning af tilbud på grund af uklar sidetalsbegrænsning i udbudsmateriale	02.07.2025
	Klagenævnet for Udbud · Afvisning af tilbud på grund af manglende opfyldelse af referencekrav	04.04.2025
	Klagenævnet for Udbud · Afvisning af tilbud på grund af indlevering af forkert tilbudsliste	19.01.2024
	Klagenævnet for Udbud · Annulation af tildelingsbeslutning på grund af manglende verifikation af egnethed og manglende opfyldelse af mindstekrav til LED-lys	29.08.2023
	Klagenævnet for Udbud · Afvisning af tilbud grundet manglende dokumentation for mindstekrav til teknisk formåen	03.06.2022
	Klagenævnet for Udbud · Annullering af tildelingsbeslutning grundet ukonditionsmæssigt tilbud med forbehold for tidsplan	15.03.2021
	Klagenævnet for Udbud · Klage over tekniske specifikationer i udbud af lastbilchassiser til Beredskabsstyrelsen	14.12.2020
	Klagenævnet for Udbud · Erstatning for ulovlig tildeling af kontrakt på grund af ukonditionsmæssigt tilbud	17.04.2018
	Klagenævnet for Udbud · Klage over udbud af svømmehal: Forbehold for udearealer anset for grundlæggende, men opsættende virkning nægtet	05.12.2017
	Klagenævnet for Udbud · Tilbagekaldelse af tildelingsbeslutning på grund af manglende opfyldelse af mindstekrav i tilbudsmateriale	28.09.2017
	Klagenævnet for Udbud · Afvisning af tilbud på sneplove på grund af modstridende oplysninger i tilbudsmaterialet	18.09.2017
	Klagenævnet for Udbud · Afvisning af klage over tildeling af rammeaftale om affaldsmateriel, da krav til håndgrebshøjde ikke var et udbudsretligt mindstekrav	04.03.2013

REFERENCE Lovgrundlag

6 paragraffer

Lov om Klagenævnet for Udbud § 12	stk. 2	Lov om Klagenævnet for Udbud § 14	stk. 1
Udbudsloven § 2	stk. 1	Udbudsloven § 159	stk. 2, 5, 6
Udbudsloven § 164	stk. 2	Udbudsloven § 170	stk. 1

MATERIALE Citerede afgørelser

64 afgørelser

HØJESTERET · ØVERSTE INSTANS

1

15.06.2012	Kystdirektoratets erstatningsansvar for overtrædelse af udbudsregler ved antagelse af tilbud med grundlæggende forbehold	88-2010
EU-DOMSTOLEN · EUROPÆISK DOMSTOL		2
22.01.2026	Udnyttelse af datterselskabers kapacitet i offentlige udbud og berigtigelse af manglende udbudsdokumentation (ESPD)	C-812/24
10.05.2017	Offentlige kontrakter: Ligebehandling ved berigtigelse af tilbud og klageinteresse ved udelukkelse af eneste konkurrent	C-131/16
LANDSRETTEEN · ANKEINSTANS		1
14.03.2000	Erstatning for tabt fortjeneste ved overtrædelse af reglerne om offentligt udbud	5451-6536
BYRETTEEN · FØRSTE INSTANS		1
31.05.2024	Erstatning til vognmand efter ulovlig ændring af udbudsvilkår for garantikørsel	5543-6637
KLAGENÆVNET FOR UDBUD · NÆVN / KLAGEINSTANS		59
31.08.2026	Afvisning af tilbud som ukonditionsmæssigt: Manglende priser i tilbudsliste efter PDF-fejl	26-03482
03.02.2026	Delaftale om nitrilhandsker annulleret: Mangelfulde oplysninger om kemiske stoffer og allergener førte til ukonditionsmæssighed	25/04989
18.12.2025	Afvisning af prækvalifikationsansøgning grundet tekniske fejl i uploadede referencedokumenter og spørgsmålet om ordregivers pligt til berigtigelse	25/05278
02.07.2025	Afvisning af tilbud på grund af uklar sidetalsbegrænsning i udbudsmateriale	25/04970
04.04.2025	Afvisning af tilbud på grund af manglende opfyldelse af referencekrav	24/12196
17.10.2024	Afvisning af opsættende virkning i sag om mindstekrav til måtter	24/09041
22.02.2024	Afslag på opsættende virkning i sag om udbud af droner trods formodet ukonditionsmæssigt tilbud	23/14083
14.02.2024	Erstatning for positiv opfyldelsesinteresse efter ulovlig tildeling af kontrakt om renovationsbiler	23/10641
19.01.2024	Afvisning af tilbud på grund af indlevering af forkert tilbudsliste	23/14833
30.11.2023	Annullering af tildelingsbeslutning på grund af ulovlig ændring af mindstekrav i udbud med forhandling	23/03579
29.08.2023	Annulation af tildelingsbeslutning på grund af manglende verifikation af egnethed og manglende opfyldelse af mindstekrav til LED-lys	22/14568
03.02.2023	Klage over tildeling af kontrakt på kabelskabe: Vurdering af tilbuds konditionsmæssighed, begrundelse og dokumentation	22/14551
13.01.2023	Afslag på opsættende virkning: Fejl i tilbudspris for stomiprodukter var ikke åbenbar for ordregiver	22/17141

12.10.2022	Klage over udbud af rammeaftale om kontormøbler: Vurdering af mindstekrav, evalueringsmodel og begrundelsespligt	21/05033
03.06.2022	Afvisning af tilbud grundet manglende dokumentation for mindstekrav til teknisk formåen	21/09803
23.05.2022	Klage over evaluering og tildeling af kontrakt i udbud om affaldsindsamling på Bornholm	21/05648
28.02.2022	Krav om overenskomstmæssig løn i udbudsmateriale var ikke et mindstekrav for hver enkelt timeprispost	21/04347
02.02.2022	Afslag på opsættende virkning i udbudssag om eldrevne renovationsbiler	22/00081
30.03.2021	Afvisning af tilbud på grund af modstridende oplysninger i tegning og manglende overholdelse af sprogkrav	20/14138
15.03.2021	Annullering af tildelingsbeslutning grundet ukonditionsmæssigt tilbud med forbehold for tidsplan	20/11820
14.12.2020	Klage over tekniske specifikationer i udbud af lastbilchassiser til Beredskabsstyrelsen	19/08277
29.09.2020	Afvisning af tilbud som ukonditionsmæssigt på grund af forslag om opdelt uddannelsesplan i strid med mindstekrav	20/07225
15.05.2020	Klage over afvisning af tilbud på vaskeløsning på grund af påstået manglende opfyldelse af mindstekrav	19/03311
12.05.2020	Klage over tildeling af rammeaftale om legetøj afvist: Tilbud indeholdt ikke grundlæggende forbehold og udbudsmodel var lovlig	19/06304
31.01.2020	Klage over tildeling af rammeaftale om fodtøj afvist på grund af klagers eget ukonditionsmæssige tilbud	20/00105
06.12.2019	Klage over tildeling af kontrakt på varmetæpper afvist trods mangelfuld dokumentation for mindstekrav	19/05183
27.11.2019	Afgørelse om opsættende virkning i udbudssag om spildevandsudstyr	19/07926
05.09.2019	Afvisning af tilbud på grund af vareprøvers manglende opfyldelse af mindstekrav til operationskitler	19/03454
19.03.2019	Afvisning af tilbud grundet manglende overholdelse af tilbudsfrist for vareprøver	18/08108
17.04.2018	Erstatning for ulovlig tildeling af kontrakt på grund af ukonditionsmæssigt tilbud	17/00063
10.04.2018	Afvisning af tilbud som ukonditionsmæssigt på grund af manglende opfyldelse af mindstekrav til responstid	17/00745
26.01.2018	Afvisning af opsættende virkning i udbudssag om billetkontrol trods sandsynligt grundlæggende forbehold i vindende tilbud	17/02037
05.12.2017	Klage over udbud af svømmehal: Forbehold for udearealer anset for grundlæggende, men opsættende virkning nægtet	17/01810
29.09.2017	Afvisning af tilbud på grund af uklarhed om prissætning, der blev anset som et grundlæggende forbehold	17/00902

28.09.2017	Tilbagekaldelse af tildelingsbeslutning på grund af manglende opfyldelse af mindstekrav i tilbudsmateriale	17/00485
18.09.2017	Afvisning af tilbud på sneplove på grund af modstridende oplysninger i tilbudsmaterialet	17/00486
23.06.2017	Manglende pligt til at efterprøve tilbudsgivers oplysninger om opfyldelse af mindstekrav	17/00982
20.08.2015	Klage over ændring af farvekrav i udbud af biler til hjemmeplejen	2015-95
23.03.2015	Afvisning af tilbud som ukonditionsmæssigt på grund af manglende dokumentation	2014-9801
19.06.2014	Afvisning af tilbud på høreapparater på grund af manglende dokumentation for teknisk mindstekrav	2013-0035513
18.06.2014	Afvisning af tilbud på høreapparater grundet manglende dokumentation for opfyldelse af tekniske mindstekrav	2013-0035512
07.05.2014	Afvisning af erstatningskrav da klagers eget tilbud var ukonditionsmæssigt	2013-0034279
04.03.2013	Afvisning af klage over tildeling af rammeaftale om affaldsmateriel, da krav til håndgrebshøjde ikke var et udbudsretligt mindstekrav	2012-0032712
11.12.2012	Afvisning af tilbud på stinkskebe som ukonditionsmæssigt på grund af manglende overholdelse af højde- og dokumentationskrav	2012-0032373
14.09.2012	Klage over udbud af rammeaftale om varme drikkevarer: Vurdering af tilbuds konditionsmæssighed	2011-0025190
18.10.2011	Afvisning af erstatningskrav på grund af manglende årsagssammenhæng, da klagers eget tilbud var ukonditionsmæssigt	2010-0021910
30.09.2011	Afvisning af tilbud som ukonditionsmæssige i udbud om tjenesteydelser til EU-formandskab	2011-0024989
22.09.2011	Afvisning af tilbud på grund af manglende dokumentation efter tilbudsfristens udløb	2011-0024941
06.04.2010	Afvisning af tilbud på grund af manglende erklæringer i konkurrencepræget dialog	2010-0021423
26.08.2009	Klage over udbud af krydsombygning: Prissætning af forbehold, evalueringsmodel og gennemsigtighed	2008-0017601
06.08.2009	Uegnede minimumskrav og mangelfuld begrundelse i udbud af sårbehandlingsprodukter	2008-0018021
25.05.2009	Afvisning af tilbud og vurdering af alternative tilbud på tilstandskrav i udbud om vejdrift	2008-0017582
09.01.2009	Erstatningskrav afvist på grund af manglende årsagssammenhæng, da klagers eget tilbud var ukonditionsmæssigt	2008-0016730
18.09.2008	Afvisning af tilbud som ukonditionsmæssigt på grund af forbehold mod betalingsbetingelser	2008-0016663
02.09.2004	Udbud af affaldsbeholdere: Strid om dokumentationskrav og ligebehandling	04-37.538

30.08.2004	Afvisning af tilbud med forbehold om sikkerhedsstillelse var berettiget	03-251.616
09.06.2004	Klage over manglende prissætning af forbehold i udbud af vejanlæg	03-245.287
13.05.2004	Klage over tildeling af fjernvarmeentreprise på baggrund af 'laveste pris', hvor en tidsmæssig fordel blev inddraget i vurderingen	04-97.878
24.03.2004	Afvisning af erstatningskrav på grund af ukonditionsmæssigt tilbud trods ordregivers udbudsfejl	02-137.810